

CORPORATE GOVERNANCE I ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGS- OCH TJÄNSTEPENSIONSBOLAG

En rättsanalys av ändamålsenligheten
med befintlig reglering

Alexander R. Beshar

CORPORATE GOVERNANCE I ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGS- OCH TJÄNSTEPENSIONS BOLAG

En rättsanalys av ändamålsenligheten
med befintlig reglering

ALEXANDER R. BESHER

§
iUSTUS
F Ö R L A G

Abstract

Corporate Governance in Mutual Insurance and Occupational Pension Companies: A Legal Analysis of the Effectiveness of Current Regulation

This dissertation examines corporate governance from a legal perspective.

We live in a society that is fundamentally dependent on insurance. By pooling together a large number of policyholders with similar risks, insurance and occupational pension companies can spread and reduce individual financial risks (*Risk pooling*). Individual policyholders—both natural and legal persons—can therefore mitigate their financial exposure by purchasing insurance.

In this respect, insurance and occupational pension companies serve an important societal function for both individuals and businesses. At the same time, capital management—arising from the large premiums paid by policyholders—constitutes a substantial and crucial part of their operations. At the end of 2024, life insurance and occupational pension companies held investment assets amounting to more than SEK 7 trillion, while non-life insurers held assets exceeding SEK 700 billion.

The scale of these capital placements must be understood in a macroeconomic context. The core functions of the financial system are to channel capital surpluses from savers to those with capital needs, to redistribute and reduce risk in the economy, and to facilitate payments. Through their risk management and significant capital investments, insurance companies and occupational pension companies play a vital role in ensuring the stability of the financial system and the broader economy.

Mutual insurance and occupational pension companies, however, differ from other forms of insurance institutions and limited companies because of the dual role of policyholders: they are simultaneously both customers and owners of the company. The members provide all of the risk capital, yet they are often unaware of their status as owners and rarely monitor how management handles their capital. Often, they lack legal rights to monitor management. Moreover, the legal possibilities for holding directors and managers accountable for negligent investments or improper value transfers are severely limited.

This dissertation investigates whether Swedish mutual insurance and occupational pension companies are regulated in a way that adequately protects owners' interests. The analysis proceeds through ten intermediary research questions, each of which is of independent scholarly interest. These are outlined in detail in the introductory chapter of the dissertation.

Keywords: corporate governance, principal-agent theory, law & economics, board of directors, management, company law, insurance business act, public limited companies, mutual insurance companies, mutual institutions for occupational retirement provision, tort, duties, sanctions.

© Författaren och Iustus Förlag AB, Uppsala 2025

Upplaga 1:1

ISBN 978-91-7737-344-5

Produktion: eddy.se ab, Visby 2025

Omslag: John Persson

Förlagets adress: Box 1994, 751 49 Uppsala

Telefon: 018-65 03 30

Webbadress: www.iustus.se, e-post: kundtjanst@iustus.se

Printed by Eurographic Group, Poland 2025

Förord

A little knowledge that acts is worth infinitely more than much knowledge that is idle.

– Gibran Khalil Gibran

Den som strävar, lyckas (gammalt arabiskt ordspråk)

Efter många år av mödosamt arbete är avhandlingen *Corporate Governance i ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag: En rättsanalys av ändamålsenligheten med befintlig reglering* färdigställd. Den utgör resultatet av mitt intresse för svensk – och internationell – associationsrätt i allmänhet och bolagsstyrning i synnerhet.

En avhandling som på djupet behandlar rättsekonomiska teorier och bolagsstyrning, med särskilt fokus på rättsregler som uppställts till skydd för försäkringstagarna, tillika delägarna i ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag, har saknats i svensk rättsvetenskaplig litteratur. Jag insåg detta under min tid på Finansinspektionen runt 2013 då fröt till idén om såväl den här avhandlingen som bland annat min tidigare bok *Aktiebolagets och försäkringsbolagets organisation – Särskilt om styrelsens och den verkställande direktörens funktion och ansvar m.m.* uppstod.

Huvudsyftet med den här undersökningen har varit att besvara *hurvida svenska ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag är ändamålsenligt reglerade utifrån ett ägarskyddsperspektiv?* Vägen till svaret har skett genom behandlingen och besvarandet av 10 intermediära forskningsfrågor, som var och en är intressant i och för sig. Dessa presenteras närmare i det inledande kapitlet.

Jag måste emellertid ägna några ord till att framhålla vad läsaren har att förvänta sig i mötet med den här avhandlingen och det börjar med

valet av huvudsyftet med avhandlingen. Varför har jag då valt att arbeta med utgångspunkt i den frågeställning som utgör huvudsyftet? Det är uppenbart att en sådan övning kräver större insats och ett arbete som inte sällan kan vara obekvämt genom att jag väljer att studera rätten och argumentera för om den är ändamålsenlig eller inte utifrån ett forskningsfält som är främmande för jurister, åtminstone för de flesta. Samtidigt kan jag inte presentera en frågeställning och sedan besvara den genom att verka i en bubbla – i ett vakuum – av de traditionella rättskällorna som en jurist normalt har att hålla sig till. Det blir svårt för att inte säga oöverstigligt att besvara frågeställningen och kritisera rätten om jag använder mig av en måttstock som utgörs av traditionell juridisk metod, på samma sätt som en lagfaren domare huvudsakligen gör. En inventering och tillämpning av de traditionella rättskällorna leder ofta till att olika slags rättsfrågor kan besvaras tillfredsställande, men lämpar sig föga för att besvara min valda frågeställningen. Jag måste vidga blicken och passera rättens *interna gränser* över till det ekonomiska forskningsfältet om jag vill förstå, förklara och förutse mänskligt beteende och därigenom på solid grund kunna argumentera för hur lagstiftaren skulle kunna använda rättsregler till att skapa incitament till önskade beteenden. Det är av det skälet som jag kombinerar rättsvetenskap och ekonomi i den här avhandlingen. På så vis kommer avhandlingen, förhoppningsvis, att innehålla ett djup och ytterligare dimensioner än vad som är brukligt för traditionella rättsvetenskapliga avhandlingar och därigenom vara mer övertygande än om jag hållit mig ”innanför boxen”.

Det är dessvärre omöjligt att försöka omnämna samtliga som på ett fördelaktigt sätt bidragit till det färdigskrivna manuskriptet. En viss personkrets har dock varit särskilt framträdande.

För ovärderliga kommentarer, diskussioner och inspel på manuskriptet vill jag särskilt tacka ”mina professorer” (handledare) Daniel Stattin vid Uppsala universitet och Marcus Radetzki vid Stockholms universitet. Jag vet faktiskt inte hur jag ska kunna uttrycka min tacksamhet över att ha haft er som skarpsinniga, prestigelösa och kritiska handledare som tagit sig långt mer tid än vad ni har behövt till juridiska diskussioner om frågorna i avhandlingen. Möten som varit fyllda med skratt, eftertänksamhet och allmänna diskussioner om allvarliga och mindre allvarliga samhällsföreteelser. Kort och gott är ni inte bara föredömliga handledare utan även fantastiska människor och jag är så glad att ni tog er an mig

och uppgiften att vara handledare. För att ha fått er som handledare har jag att tacka Juridicums ledning vid tiden, bestående av professorerna Gustaf Sjöberg (prefekt), Jane Reichel (stf. prefekt), Jessika van der Sluijs Björkman (dekan) samt professor Pernilla Leviner (studierektor för forskarutbildningen). Ett särskilt tack vill jag i sammanhanget rikta till professor Johanna Schiratzki.

Stort tack till alla deltagare på slutseminariet. Särskilt tack till diskusant professor Torbjörn Ingvarsson och doktoranden Karin Eklund.

Jag vill också tacka mina vänner Johan Barrefelt, Per Johan Eckerberg och Anders Lindkvist för goda diskussioner om olika delar av frågorna i avhandlingen. För läsning av manuskript, uppmuntran och kloka sansade råd om både avhandlingstexten och annat under avhandlingens gång vill jag tacka professorn Frantzeska "Fran" Papadopoulou som uppmuntrat mig till att påbörja forskarstudier, docenterna Elisabeth Ahlinder, Simon Andersson och Erik Sinander.

För noggrant och effektivt kontrollarbete av fotnotsapparat och källförteckning tackas juristen Alexander Suliman. Jag är också otroligt tacksam över "räddaren i nöden" juriststudenten och forskningsassistenten vid Uppsala universitet Saga Bäckström som utfört noggrant och effektivt kontrollarbete av fotnotsapparat, källförteckning och korrektur. I sammanhanget vill jag även tacka Elsa Ridderstolpe och Rebecka Jansson. Jag är också glad och tacksam över det gedigna och oförtröttliga arbete som jur.kand. och språkkonsulten Maria Hultberg lagt ned på språklig granskning och korrektur av manuskriptet.

Slutligen och mest vill jag tacka de som är mitt allt, nämligen min mor, hustru och älskade barn Emil, Julian och Alice.

Till mina barn. Pappa lever efter det arabiska ordspråket "Man Jadda Wajada" (من جدّ وجد), som betyder *den som strävar, lyckas*. Det är den enda vägen framåt.

Stockholm, Vasastan, i september 2025

Alexander R. Beshar

Innehåll

Förord 5

Förkortningar och laghänvisningar 21

1. **Introduktion till undersökningen** 27
 - 1.1 Principiella utgångspunkter för befintlig reglering 27
 - 1.1.1 Vad avhandlingen i korthet handlar om 27
 - 1.1.2 Försäkrings- och tjänstepensionsföretagens betydelse för samhällsekonomin motiverar forskning i form av en akademisk avhandling 28
 - 1.1.3 Vad är ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag och hur ser deras företagsstyrningsstruktur ut? 30
 - 1.1.4 Teoretiska utgångspunkter för företagsstyrning vid utformning av associationsrättslig lagstiftning samt den efterfrågade aktivitetsplikten av ägare sedan 2007/2008 års finanskris 34
 - 1.2 Principiella brister med nuvarande reglering och valet av regelområden som studieobjekt 41
 - 1.2.1 Principiella problem med nuvarande regelverk – utgångspunkter 41
 - 1.2.2 Inaktivitetsproblemet samt ett paradigmskifte gällande synen på ägare efter 2007/ 2008 års finanskris 44
 - 1.2.3 Närmare om regelområdet för voice, värdeöverföringar, skadestånd samt tillhörande lagstiftningsproblem 48
 - 1.2.4 Inaktivitetsproblemet utgör utgångspunkten för avhandlingen 52
 - 1.2.5 Något om syftet med verksamheten i ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag 54
 - 1.3 Forskningsfrågor och syfte 55
 - 1.3.1 Introduktion till avhandlingens indelning i huvudsyfte, delsyften och forskningsfrågor 55
 - 1.3.2 Principal/agent-teorin och inaktivitetsproblemet är axiomatiska utgångspunkter för avhandlingen 57

1.3.3	Avhandlingens huvudsyfte	58
1.3.4	Delsyften och forskningsfrågor	59
1.4	Metod och material	65
1.4.1	Rättsdogmatisk metod – vad är det egentligen?	67
1.4.2	Vad menas med rättsdogmatisk metod och material i denna avhandling?	68
1.4.3	Kapitelvisa redovisningar av metod och material	78
1.5	Introduktion till regleringen av ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag	80
1.6	Motivet till avhandlingen och forskningsläget	84
1.7	Avgränsningar	86
1.8	Terminologi	90
1.8.1	Corporate governance vs. företagsstyrning, bolagsstyrning, försäkringsföretag, ändamålsenlighet och funktion	90
1.8.2	Tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag använder en mängd begrepp med samma innebörd – <i>försäkringsavtal, försäkringsrörelse, försäkringstagare, försäkrad, förmänstagare</i>	93
1.8.3	Bolagsledning vs. företagsledning	95
1.8.4	Termerna effektivitet och funktion	97
1.8.5	Övriga viktiga begrepp som används i avhandlingen	99
1.9	Disposition och överblick av avhandlingen	99
1.10	Etikprövning	102

AVDELNING I

FÖRSÄKRINGS- OCH TJÄNSTEPENSIONS-FÖRETAGETS FUNKTION SAMT TILLSYNSMYNDIGHETENS ROLL OCH TILLSYNENS FUNKTION

2.	Funktionella aspekter på försäkring och försäkringsföretag	105
2.1	Kapitlets syfte och disposition	105
2.1.1	Allmänt	105
2.1.2	Metod och material	108
2.2	Försäkrings- och försäkringsrörelsebegreppet samt om försäkrings- och tjänstepensionsföretagens verksamhet	108
2.2.1	Försäkringens utmärkande drag – flera perspektiv på försäkring	112

2.2.1.1	Det aktuariella- och relationsmässiga perspektivet	112
2.2.1.2	Det kontraktuella perspektivet	115
2.2.1.3	Det allmännyttiga perspektivet	115
2.2.1.4	Försäkringsprodukten som perspektiv	119
2.2.1.5	Det styrningsmässiga perspektivet	122
2.3	Försäkrings- och tjänstepensionsföretagets funktion – hur är dessa företag reglerade och vilka skäl ligger bakom specialregleringen?	124
2.3.1	Försäkringstagarintresset och systemskyddsintresset	124
2.3.2	Finanssystemet som skyddsändamål för reglering	126
2.3.2.1	Finanssystemets huvuduppgifter – de övergripande ändamålen	126
2.3.2.2	Finanssystemet – regleringens skyddsändamål	128
2.3.3	Försäkringsföretagets funktion i finanssystemet – konklusioner	130
2.4	Tillsynsmyndighetens roll och skälen till specialreglering	131
2.4.1	Tillståndsmyndighetens roll – konklusioner	135
2.5	Sammanfattande konklusioner och svar på den första forskningsfrågan	137

AVDELNING II:

- RÄTTSEKONOMISKA TEORIER OCH ASSOCIATIONSRÄTTSLIG REGLERING
- FÖRETAGSSTYRNINGENS UTVECKLING
- INTERNATIONELLA UTBLICKAR
- LIKHETERNA MED DE PUBLIKA AKTIEBOLAGEN – ASSOCIATIONSRÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGS- OCH TJÄNSTEPENSIONS BOLAG
- SÄRSKILDA FÖRETAGSSTYRNINGSGREGLER FÖR FÖRSÄKRINGS- OCH TJÄNSTEPENSIONS FÖRETAG

3. Företagsstyrningens innebörd och utveckling – särskilt om policyskapares efterfrågan på aktiva ägare 143

3.1	Kapitlets syfte och disposition	143
3.1.1	Metod för besvarandet av forskningsfrågorna samt metod för systematisering av EU:s efterfrågade ägarfunktioner i förhållande till inaktivitetsproblemet	145

3.2	Corporate governance	147
3.2.1	Syftet med corporate governance	147
3.2.2	Företaget som koncept, begreppet residualbärare enligt principal/agent-teorin samt något om övriga kontraktsteorier	149
3.2.2.1	Principal/agent-teorins framväxt	149
3.2.2.2	Residualbärare – den skyddsvärda kretsen enligt principal/agent-teorin	152
3.3	Ropet på aktivitet och engagemang från ägare	159
3.3.1	USA	159
3.3.2	Europa – särskilt Storbritannien	167
3.3.3	OECD – the Organisation for Economic Co-operation and Development	170
3.3.4	EU	180
3.3.4.1	EU:s bolagsrättsliga harmoniseringsarbete	180
3.3.4.2	Corporate governance i EU före 2007/2008 års finanskris	182
3.3.4.3	Corporate Governance i EU efter 2007/2008 års finanskris	187
3.3.4.3.1	EU:s principiella utgångspunkter	187
3.3.4.3.2	Närmare om corporate governance i EU efter 2007/2008 års finanskris	189
3.3.4.3.3	Systematiseringen av EU:s efterfrågade funktioner för en god företagsstyrning och aktivt ägande	196
3.3.5	Sverige	209
3.3.5.1	Företagsstyrning enligt svenska förarbeten	209
3.3.5.2	Företagsstyrning enligt Svensk kod för bolagsstyrning	214
3.4	Internationell systematisering av företagsstyrningssystem	218
3.4.1	Företagsstyrningens två huvudsakliga fåror	218
3.4.1.1	Det marknadsorienterade systemet för företagsstyrning	220
3.4.1.2	Det nätverksorienterade systemet för företagsstyrning	223
3.4.2	Sammanfattande konklusioner och systematisering av de olika systemen för företagsstyrning	224
3.5	Sammanfattande konklusioner och svar på avhandlingens andra och tredje forskningsfråga	229

- 4. Associationsrättsliga förutsättningar för ömsesidiga bolag – likheterna med företagsstyrningen i publika aktiebolag 235
 - 4.1 Kapitlets syfte och disposition 235
 - 4.1.1 Metod samt introduktion till kapitlet 236
 - 4.1.1.1 Publika aktiebolag snarare än ekonomiska föreningar 237
 - 4.2 Den associationsrättsliga regleringen för ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag – bevekelsegrunderna för rättsutvecklingen i ett hundraårigt perspektiv 238
 - 4.2.1 Förarbetenas motiv till en förändrad reglering med hänvisningar från aktiebolagslagstiftningen till föreningslagstiftningen 242
 - 4.2.1.1 Analyser av förarbetenas motiv 244
 - 4.2.1.1.1 Motiven om avsaknaden av överväganden i Försäkringsföretagsutredningens betänkande – några motargument 244
 - 4.2.1.1.2 Öppenhets- och personassociationsmotiven 249
 - 4.2.1.1.3 Motivet om främjandet av delägarnas intresse genom ekonomisk verksamhet 252
 - 4.2.1.1.4 Andelsrätts-, solidaritets- och delaktighetsmotiven, naken-in-naken-ut-principen och något om medlemskapet 257
 - 4.2.1.1.5 Självfinansieringsmotivet – är solidaritet och delaktighet förenligt med investeringar medlemmar och förlagsinsatser? 261
 - 4.2.1.1.6 Motivet om delägarnas inflytande – och en principiell analys av jämförelsen mellan aktieägare, delägare och föreningsmedlemmar i Sveriges fem största ekonomiska föreningar 263
 - 4.2.2 Närmare om företagsstyrningen i ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag – likheter med publika aktiebolag 272
 - 4.2.2.1 Den tudelade förvaltningen gäller för publika aktiebolag samt försäkrings- och tjänstepensionsbolag 278

- 4.2.2.1.1 Något om arbetsordningar för publika aktiebolag samt försäkrings- och tjänstepensionsbolag 282
 - 4.2.2.1.2 Företagsstyrningsfunktioner – ytterligare likheter mellan publika aktiebolag och försäkrings- och tjänstepensionsbolag 284
 - 4.3 Sammanfattande konklusioner och svar på den tredje och fjärde forskningsfrågan 285
- 5. **De ömsesidiga bolagens särskilda företagsstyrningsregler enligt Solvens II-regelverket, IORP II-direktivet och nationell lagstiftning** 289
 - 5.1 Kapitlets syfte och disposition 289
 - 5.1.1 Metod och principiella utgångspunkter 291
 - 5.2 Företagets lämplighetsprövning, FLT-organ, LT-organ och personer som i praktiken leder pensionsinstitut – vilka svenska bolagsorgan motsvarar dessa begrepp? 295
 - 5.2.1 Försäkringsföretagets FLT-organ och tjänstepensionsföretagets LT-organ 295
 - 5.2.1.1 Företagets lämplighetsprövning samt ledningens samlade kompetens. Är det befogat att göra olika lämplighetsprövning av ledningen som regeringen förordat? 300
 - 5.2.1.2 Tjänstepensionsinstitutets FLT-organ, LT-organ samt personer som i praktiken leder institutet – vad är skillnaden? 304
 - 5.2.1.3 Centrala funktioner – lämplighetsprövningen av de ansvariga och av de som utför arbetet 309
 - 5.2.1.3.1 Rapporteringsplikt av allvarliga missförhållanden – skillnaden mellan ansvaret i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag 315
 - 5.3 Allmänna krav på företagsstyrningen 318
 - 5.3.1 Grundläggande krav på företagsstyrningssystemet och proportionalitetsprincipen 318
 - 5.3.2 Krav på styrdokumentation 323
 - 5.3.3 System för riskhantering 330
 - 5.3.4 System för internkontroll 332

5.3.5	Sammanfattande tabell med Solvens II- och IORP II-regelverkets krav på styrdokumentation	334
5.4	Centrala funktioner	337
5.4.1	Riskhanteringsfunktionen	339
5.4.2	Funktionen för regelefterlevnad – ”Compliance”	344
5.4.3	Funktion för internrevision	350
5.4.4	Aktuariefunktionen	356
5.5	Sammanfattande konklusioner och svar på den femte forskningsfrågan	365
6.	Föreligger det en ”plikt” för ägare i en association att utöva någon som helst styrningsfunktion enligt principal/agent-teorin eller andra företagsstyrningsteorier?	369
6.1	Kapitlets syfte och disposition	369
6.1.1	Metod och om begreppet corporate governance	370
6.2	Rättsekonomiska teorier och frågan om ägarnas ”plikt” att aktivera sig i företagsstyrningen – finns en sådan plikt för ägare?	372
6.3	Medför principal/agent-teorin plikter för ägare att aktivera sig vid företagsstyrning?	375
6.4	Övriga kontraktsteorier – transaktionskostnadsteorin och property rights-teorin	377
6.4.1	Närmare om transaktionskostnadsteorin	377
6.4.2	Närmare om property rights-teorin	382
6.5	Sammanfattande konklusioner och svar på den sjätte forskningsfrågan	390

AVDELNING III

TILLÄMPNINGEN I TEORI OCH PRAKTIK SAMT ANALYSER

7.	Tillämpning av de vunna insikterna i teori och praktik	395
7.1	Kapitlets syfte och disposition	395
7.2	Metod och inledande anmärkningar	398
7.3	Principal/agent-teorins tre klassiska intressekonflikter i publika aktiebolag – tillämpningen på ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag	402
7.3.1	Vilka är de tre klassiska intressekonflikterna inom principal/agent-teorin?	402

- 7.3.2 Det första agentproblemet – intressekonflikten mellan ägare och bolagsledning 403
- 7.3.3 Det andra agentproblemet – intressekonflikten mellan majoritetsägare och minoritetsägare 412
- 7.3.4 Det tredje agentproblemet – intressekonflikten mellan ägare och övriga intressenter 414
- 7.4 Ändamålen med äldre rättsregler om styrning och kontroll i ömsesidiga försäkrings- och tjänstepensionsbolag? 416
 - 7.4.1 Principiella utgångspunkter 416
 - 7.4.2 Rättsutvecklingen sedan efterkrigstiden 419
 - 7.4.2.1 Rättsliga möjligheter till inflytande (voice) och övriga skyddsbestämmelser för delägare enligt 1948 års FRL 419
 - 7.4.2.2 Rättsliga möjligheter till inflytande (voice) och övriga skyddsbestämmelser för delägare enligt 1982 års FRL 423
 - 7.4.3 Skälighetsprincipens och soliditetsprincipens betydelse för utformningen av försäkringsrörelselagstiftningen samt om värdeöverförings- och skadeståndsregleringen fram till utmönstringen av skälighetsprincipen 427
 - 7.4.3.1 Principernas betydelse för lagstiftningen och skälighetsprincipens tre krav 427
 - 7.4.3.2 Skälighetsprincipens krav på premie- och kostnadsskälighet 428
 - 7.4.3.3 Skälighetsprincipens korrelation till soliditetsprincipen 432
 - 7.4.3.4 Vinstutdelningsförbudet: ett skydd för försäkringstagarna 435
 - 7.4.3.5 Skadeståndsregleringen under skälighetsprincipens era 439
 - 7.4.3.5.1 Skadeståndsregleringen under 1948 års FRL 439
 - 7.4.3.5.2 Skadeståndsregleringen under 1982 års FRL fram till försäkringsrörelse-reformen år 2000 440
 - 7.4.3.6 Sammanfattning av skälighets- och soliditetsprincipen samt vinstutdelningsförbudet 443

7.4.3.7	Varför avskaffades skälighetsprincipen och vinst- utdelningsförbudet och hur har det gått 25 år senare?	444
7.4.3.7.1	Ett kvarts sekel efter skälighetsprincipens avskaffande	449
7.4.3.8	1982 års FRL efter försäkringsrörelse- reformen	453
7.4.3.8.1	Utgångspunkterna i förarbetena	453
7.4.3.8.2	Skälighetsprincipens fortsatta tillämpning	455
7.4.3.8.3	Övriga skyddsregler i 1982 års FRL efter reformen	456
7.4.3.8.3.1	<i>Stabilitets-, genomlysnings- och standardprincipen</i>	456
7.4.3.8.3.2	<i>Kontributionsmetoden</i>	461
7.4.3.8.3.3	<i>Något om generalklausulerna</i>	464
7.4.3.8.3.4	<i>Ytterligare skyddsregler som lagfästes när skälighetsprincipen utmönstrades</i>	467
7.4.3.8.3.5	<i>Aktuariens utvidgade ansvar och Finansinspektionens rätt att utse aktuarie</i>	469
7.4.3.8.3.6	<i>Skadeståndsbestämmelsen</i>	471
7.4.3.8.3.7	<i>Slopandet av Finansinspektionens skyldighet att utse revisor samt något om att utse styrelseledamot på annat vis än genom bolagsstämman</i>	472
7.4.4	Några konklusioner om dialektiken mellan äldre rätt och gällande rätt i ljuset av skälighetsprincipens utmönstring	472
7.5	Analysen kring rättsliga möjligheter till inflytande och övriga skydds- regler – i både de lege lata- och de lege ferenda- perspektiv	473
7.5.1	Rättsregler av principiell betydelse för delägarnas inflytande	473
7.5.2	Vilka förutsättningar har delägare att utöva sin rösträtt, särskilt direktutövande på bolagsstämman?	474
7.5.2.1	Ändamålet med bestämmelserna enligt förarbetena	474
7.5.2.2	Det representativa systemet med fullmäktige	476

- 7.5.2.3 Vem eller vilka utser fullmäktige? 479
 - 7.5.2.3.1 Reflektioner kring fullmäktige och rösträtt 480
- 7.5.3 Hur säkerställs tillsättandet av oberoende och kompetenta fullmäktige som representerar delägarna (jävskatalog), liksom ledamöter till valberedningen och styrelsen? 484
- 7.5.4 Finns det möjligheter för delägare att reellt övervaka och kommunicera med bolagsledningen? 491
- 7.6 Analyser av värdeöverförings- och skadeståndsregleringen samt övriga skyddsregler – de lege lata och de lege ferenda-perspektiv 493
 - 7.6.1 Rättsregler av principiell betydelse för värdeöverföringsregleringen 493
 - 7.6.1.1 Bestämmelserna om kontribution och skälighet – delägarnas anspråk på överskottsmedel 494
 - 7.6.1.2 Bestämmelsen om olagliga värdeöverföringar 497
 - 7.6.1.3 Vilka möjliga påföljder har delägare tillgång till om bolaget gör olagliga värdeöverföringar eller oäktsamma investeringar? 504
 - 7.6.2 Rättsregler av principiell betydelse för skadeståndsregleringen 505
 - 7.6.2.1 Ändamålet med skadeståndsregleringen och vissa materiella ändringar i skadeståndsbestämmelsen för försäkringsbolag 505
 - 7.6.2.2 Skadeståndsregleringen för tjänstepensionsbolag 506
 - 7.6.3 Vilka förutsättningar har delägare att utöva påtryckningar på ledningen och korrigera dess förvaltning när ledningen missbrukar sin ställning eller inte driver verksamheten i delägarkollektivets gemensamma intresse? 508
 - 7.6.3.1 Skadeståndstalan – kostnader och preskription 509
 - 7.6.3.2 Överträdelse av Solvens II-förordningen och myndighetsföreskrifter 511
 - 7.6.3.2.1 Floodgate-argumentet 512
 - 7.6.3.3 Sammanfattande konklusioner 513
 - 7.6.4 Några förslag till förbättrad lagstiftning 514
 - 7.6.4.1 Sanktionsavgifter för ledningspersoner 515

7.6.4.2	Rapporteringsplikt av allvarliga missförhållanden för ansvariga i centrala funktioner och eventuellt för granskningsrådet	518
7.6.4.3	Tillsynen enligt Solvens II-regelverket och IORP II-regelverket	521
7.7	Sammanfattande konklusioner och svar på de återstående forskningsfrågorna	523
7.7.1	Uppfyller befintlig reglering EU:s efterfrågade ägarfunktioner?	527
7.7.1.1	Uppfyller voice-regleringen förutsättningar som EU efterfrågar?	528
7.7.1.2	Uppfyller värdeöverförings- och skadestånds-regleringen EU:s efterfrågade ägarfunktioner?	530
7.7.1.3	Uppfyller befintlig reglering EU:s efterfrågade principiella ägarfunktioner?	531
7.7.1.4	Besvarandet av återstående forskningsfrågor	531
8.	Sammanfattande analyser för vägen framåt	533
8.1	Min syn på uppgiften med avhandlingen	533
8.2	Något om ägares plikter – inklusive lojalitetsplikt	533
8.3	Systematisk sammanfattning av mina förbättringsförslag till det befintliga regelverket	537
8.4	Slutord	543
	Käll- och litteraturförteckning	545
	Offentligt tryck	545
	Litteratur	555
	Anförda rättsfallsavgöranden	573
	Övriga källor	574
	Anförda författningar	578
	Sakregister	583